

NACHTVLINDERS WOUDTSE BOS VLINDERMONITOR 2023

gepluimde snuituil

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website : delfland.knnv.nl
X: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfand
Youtube: klik hier

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging

Inhoudsopgave

pagina

1. Inleiding	3
2. Samenvatting	3
3. Methoden	3
4. Resultaten nachtvlinders (macro)	4
5. Resultaten nachtvlinders (micro)	6
6. Commentaar monitor	8
7. Bedreigingen	8
8. Jaarlijst nachtvlinders (macro)	9
9. Jaarlijst nachtvlinders (micro)	11

Verantwoording

Monitor : Leo Poot
Dataverwerking : Leo Poot
Foto's : Leo Poot

Copyright: KNNV Natuurlijk Delfland, 2024

Referentie: Nachtvlinders Woudtse bos vlindermonitor 2023,
KNNV Natuurlijk Delfland, 2024

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

1. Inleiding

In dit verslag zijn de data van het monitoren van nachtvlinders in het Woudtse bos, km hok 37-15-41 (RD x808-y4468) verwerkt en weergegeven uit seizoen 2022. Ook werden de microvlinders geteld en gefotografeerd of gevangen voor determinatie. Er werd dit seizoen niet specifiek gezocht op blad minerende soorten in het najaar. De biotoop bestaat voornamelijk uit loofbomen, heesters, riet, grassen, braamopslag en kruidachtige flora, de locatie is ingesloten door het veenriviertje de Meer. In seizoen 2023 werd de locatie 13 keer gemonitord. In de maanden januari, februari, maart, november en december werd alleen op smeer gemonitord.

2. Samenvatting

Bij de nachtvlinders (macro) werden in seizoen 2023, 549 vlinders en 103 soorten uit 9 families gedetermineerd. De aantallen en aantal soorten waren flink lager vergeleken met seizoen 2022. Er werden 5 nog niet eerder in deze locatie waargenomen soorten gedetermineerd waarvan 2 met de rode lijst vermelding kwetsbaar (*Noctua orbona* en *Xestia baja*). De soortenlijst telt nu 297 soorten.

Bij de microvlinders werden 256 vlinders gedetermineerd en 47 soorten uit 10 families. De aantallen waren lager en het aantal soorten hoger vergeleken met seizoen 2022. In seizoen 2023 werd er niet specifiek naar minerende soorten gezocht in het najaar. Er werden 2 (in deze locatie) nog niet eerder waargenomen soorten gedetermineerd. De soortenlijst telt nu 231 soorten.

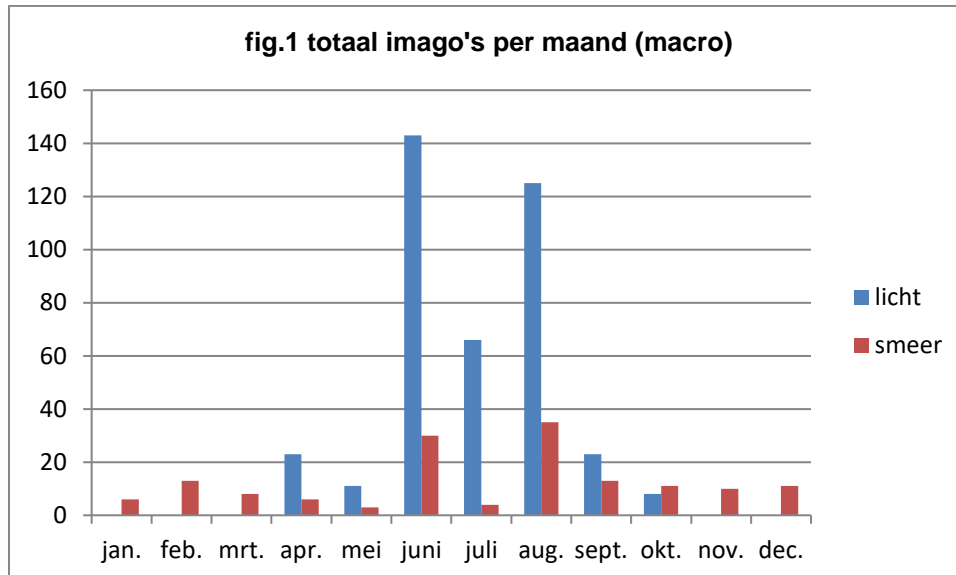
De bedreigingen: Lichtvervuiling, opslag braam, baggerslib, verruiging, stikstof depositie.

3. Methodes

De locatie werd met uitzondering van de maanden januari, februari, maart, november en december één keer per maand gemonitord waarbij met een lichtval (opstelling met lampen) vlinders werden gelokt. Tevens werden een 40 tal bomen/paaltjes/objecten met een lokstof (stroopmengsel) bestreken om vlinders te lokken welke normaliter niet of minder vaak op licht afkomen. Deze smeerplekken werden 2 maal per avond/nacht bekeken, de gespotte vlinders werden met de aantekening "op smeer" genoteerd. In eerder vermelde maanden werd er alleen met lokstof gewerkt. Alle vlinders werden gedetermineerd en het aantal genoteerd, vlinders die moeilijk op naam konden worden gebracht werden gefotografeerd of gevangen voor determinatie thuis. De volgende dag werden de gevangen imago's op dezelfde locatie weer vrijgelaten. Gemonitord werd er bij geschikte weersomstandigheden, wind minder dan 5 Beaufort, temperatuur boven de 5°C en geen neerslag of nevel.

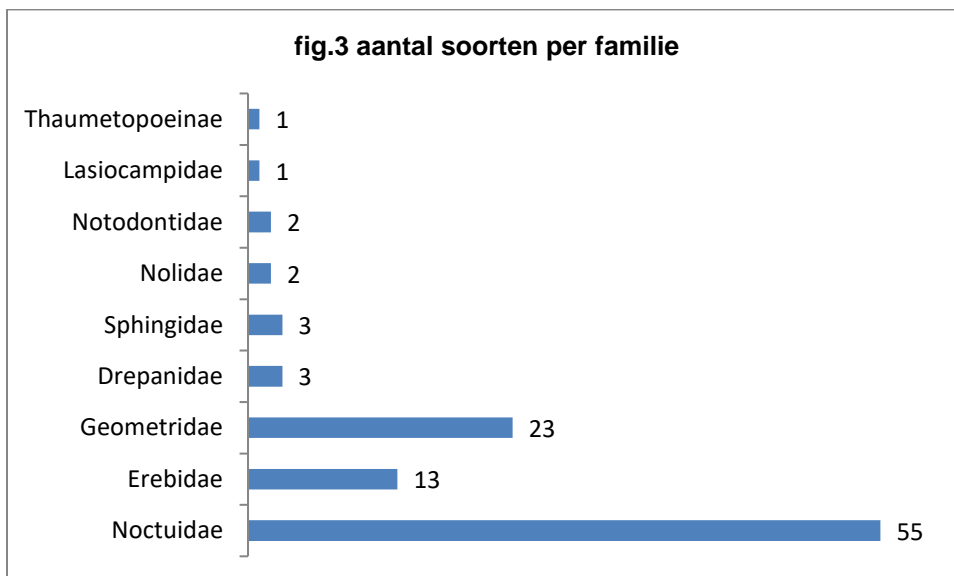
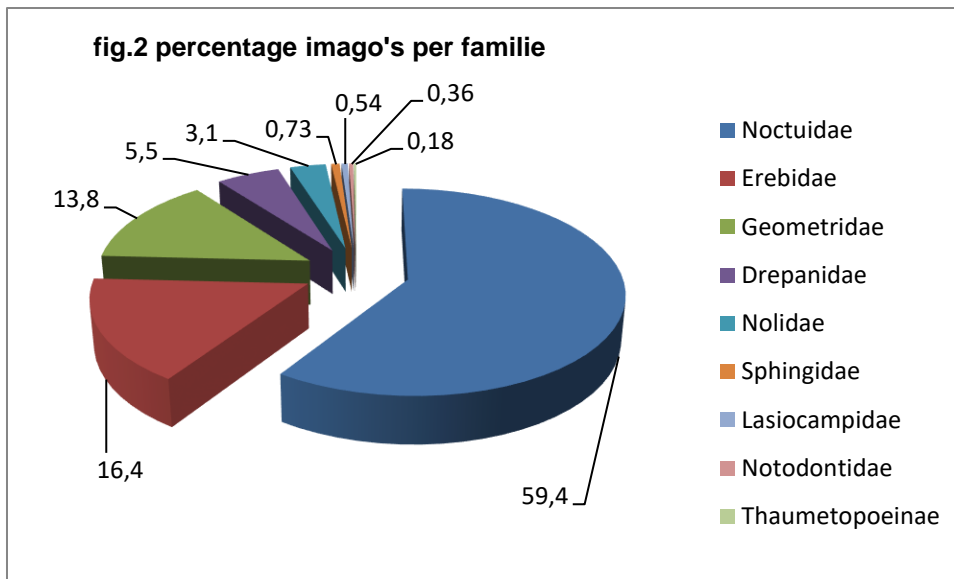
4. Resultaten nachtvinders (macro)

Er werden 549 vlinders uit 9 families gedetermineerd (index 45,7), dit is veel minder dan in seizoen 2022. fig.1.

De hoogste aantallen imago's kwamen uit de familie Noctuidae (fig.2) waar de bosbesuil (*Conistra vaccinii*) dit seizoen de koploper was, de huismoeder (*Noctua pronuba*) en zwarte-c-uil (*Xestia c-nigrum*) volgden op enige afstand als meest getelde. De essengouduil (*Atethmia centrigo*) had in tegenstelling tot de meeste andere soorten hier wel een redelijk goed seizoen gezien de aantallen. De Erebididae waren na de Noctuidae het talrijkst met de bruine snuituil (*Hypena proboscidalis*) en het stro uiltje (*Rivula sericealis*) de meest getelde uit deze familie. De Geometridae, normaal volgend op de Noctuidae, hadden dus een slecht seizoen gezien de lage aantallen. De meest getelde was hier de gerande spanner, normaal met hoge aantallen maar dit keer maar met een schamele 14 imago's. Uit de overige families waren de aantallen laag en soms beperkt tot slechts één imago.

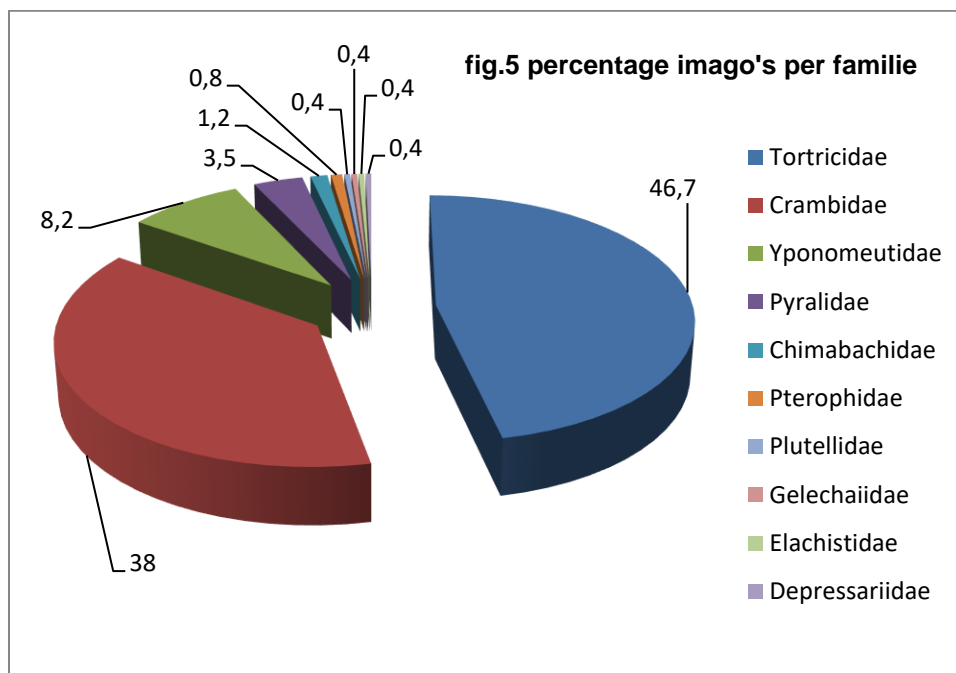
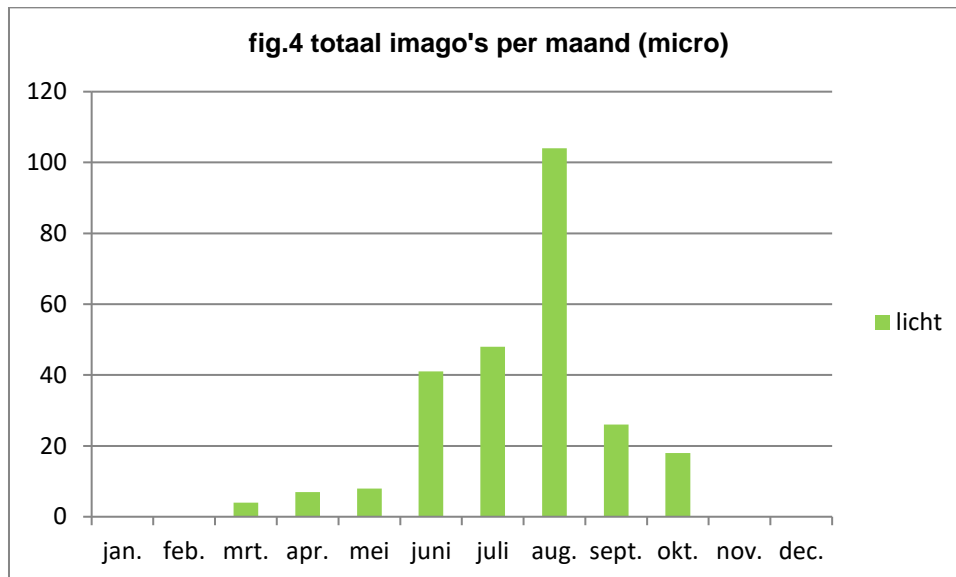
Zie de jaarlijst voor de aantallen.

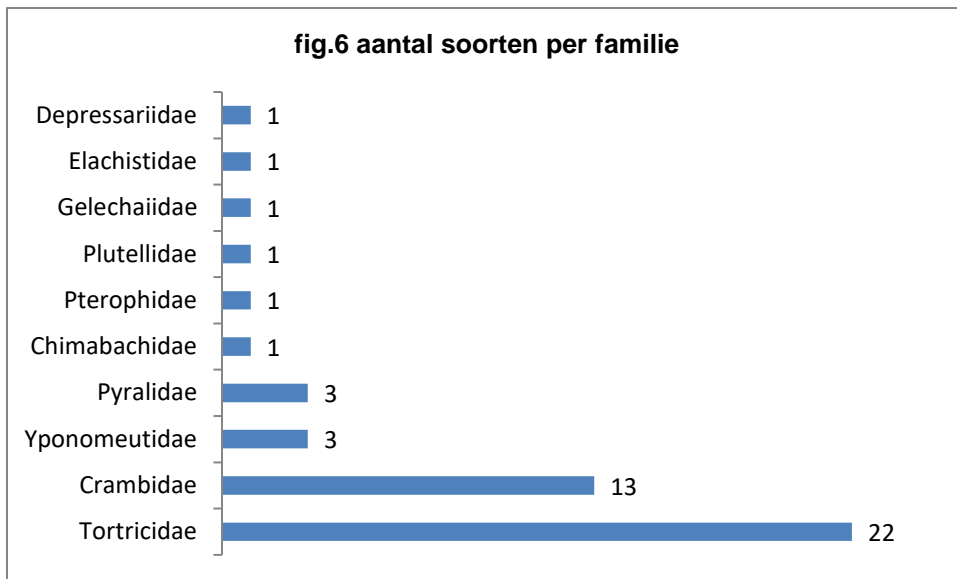
Er werden 103 soorten gedetermineerd (fig.3) uit 9 families, dat zijn er liefst 31 minder dan in seizoen 2022, het aantal soorten is erg variabel per seizoen, in het verleden gescoorde soorten zijn soms jaren talrijk en kunnen ook jaren niet gezien worden of maar één imago. Elk seizoen worden nog steeds niet eerder gespote soorten in deze locatie gevonden, dit seizoen waren dat er 5. De meeste soorten werden gevonden in de Noctuidae met 4 nieuwe soorten, zwartpuntvolgeling (*Noctua orbona*), bruine zwartstipuil (*Xestia baja*), kadenii-stofuil (*Caradrina kadenii*) en lichte korstmosuil (*Bryophila domestica*). Bij de Erebidae ook een nog niet eerder in deze locatie gedetermineerde soort, het vaal kokerbeertje (*Eilema caniola*). De Geometridae waren na de Noctuidae qua soorten een goede tweede gevolgd door de Erebidae. De soorten uit de overige families scoorden maar 1 tot 3 soorten. De meerjarenlijst telt nu 297 soorten. Zie ook de jaarlijst.

5. Resultaten nachtvinders (micro)

Dit seizoen werden 256 imago's gedetermineerd uit 10 families. Dit is lager dan in seizoen 2022, fig.4.

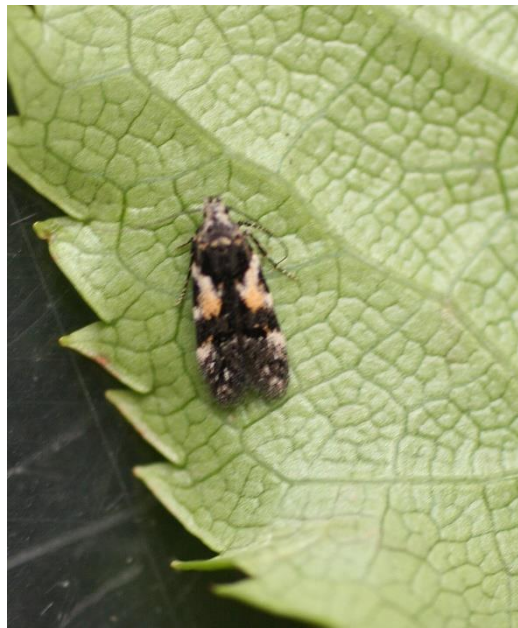
Dit seizoen waren het de Tortricidae die de hoogste aantallen scoorden met de brandnetelbladroller (*Celypha lacunana*) en kersenbladroller (*Pandemis cerasana*) als koplopers. Bij de Crambidae werd de buxusmot (*Cydalima perspectalis*) het meest geteld. Bij de Yponomeutidae waren de aantallen van de stippelmotten nog steeds lager dan normaal voor de aangetroffen soorten. Uit alle families waren de aantallen lager dan gebruikelijk en beperkten zich in vier gevallen tot slechts één imago. Fig.5. zie ook de jaarlijst. De meerjarenlijst telt nu 231 soorten.

Totaal werden 47 soorten gedetermineerd uit 10 families (fig.6) dat zijn er meer dan in seizoen 2022. Net als bij de macro's is het aantal soorten erg variabel per seizoen, in het verleden gescoorde soorten zijn soms jaren talrijk en kunnen ook jaren niet gezien worden of maar met één imago. Ook wordt vaak maar één imago per familie aangetroffen waardoor het aantal families per seizoen zelden overeen komen. De meeste soorten werden gedetermineerd uit de familie Tortricidae gevolgd door de Crambidae die dit seizoen maar 13 soorten scoorden. Uit de overige families werden slechts 1-3 soorten gedetermineerd. Er werden 2 nog niet eerder gespotte soorten gezien in deze locatie, zomerbladroller (*Ditula angustiorana*) uit de familie der Tortricidae en Indische meelmot (*Plodia interpunctella*) uit de Pyralidae.

zomerbladroller

maanpalpmot

6. Commentaar monitor

Nachtvlinders (macro)

Seizoen 2023 gaat de boeken in als het slechtste seizoen sinds de monitoring uit de locatie een aanvang nam. Dit is geheel in lijn met het landelijk beeld uit 2023. Er werden zeer lage aantallen en minder soorten gedetermineerd als in seizoen 2022 wat al niet zo'n best seizoen was. Door de droge en warme zomermaanden zijn de waardplanten minder van kwaliteit waardoor er minder ei-afzet is in zomer en najaar. Ook de natte winters en voorjaren hebben een negatief effect op de populaties evenals stikstofdepositie. Het slechte onderhoud (veel dode bomen en opslag braam, slecht maaibeeld) zijn van invloed vanwege verdringing van waardplanten. Ook lichtvervuiling in deze locatie is een groot probleem geworden door de gevelreclames uit het bedrijventerrein Harnasch polder. Dit heeft grote gevolgen voor de populaties nachtvlinders die door al dat licht minder mobiel worden. Vooral de vrouwtjes hebben hier last van door minder feromonen productie waardoor de mannetjes ze niet kunnen vinden en er dus ook geen paring plaats vindt. Het verspreiden van het baggerslib over de oevers is eveneens een slechte zaak, alle leven wordt bedolven onder een 10 cm dikke laag die uithardt en een ondoordringbare laag vormt voor de vlinders die uit de poppen komen maar niet door de laag kunnen komen.

Het gegeven dat er elk seizoen weer soorten worden gedetermineerd (dit seizoen 5), welke nog niet eerder in deze locatie werden aangetroffen blijft het de moeite waard om te blijven monitoren, al gaan er op den duur steeds meer soorten verdwijnen als bovengenoemde problemen een vast gegeven worden.

Voor de micro's gold dat er ondanks de lagere aantallen meer soorten gedetermineerd werden, hier zou naast de bedreigingen die al bij de macro nachtvlinders werden genoemd, de stikstof depositie erg nadelig kunnen uitpakken voor de minerende soorten. Al werd er niet specifiek op deze soorten gezocht krijgt de monitor toch de indruk dat er maar weinig mijntjes (sporen van de mineerders) bij het smeren van objecten met lokstof werden gezien. Wel werden twee nog niet (voor deze locatie) eerder gevonden soorten gespot.

7. Bedreigingen

Lichtvervuiling, opslag braam, baggerslib, verruiging, stikstof depositie.

8. Jaarlijst nachtvlinders (macro) *nieuwe soort

Familie/soort	soort (ned.)	aantal	waardplant
Noctuidae			
Abrostola tripartita	brandnetelkapje	1	Urtica
Acronicta tridens/psi	drietand/psi-uil	1	div.loofbomen
Agrochola lota	zwartstipvlinder	1	div.loofbomen
Agrotis exclamationis	gewone worteluil	4	div.kruidacht/Poaceae
Agrotis puta	puta-uil	3	Rumex/Taraxacum
Agrotis segetum	gewone velduil	2	polyfaag
Amphipyra pyramidea	piramidevlinder	23	div.loofbomen
Atethmia centrigo	essengouduil	20	Fraxinus
Autographa gamma	gamma-uil	11	div.kruidacht.
Axilia putris	houtspaander	2	div.kruidacht.
Bryophila domestica*	lichte korstmosuil	1	Hypogymnia
Caradrina kadenii*	kadeni-stofuil	1	div.kruidachtigen
Chrysodeixis chalcites	turkse uil	7	Rubus/Frangula
Conistra rubiginosa	zwartvlekwinteruil	3	Crataegus/Prunus
Conistra vaccinii	bosbesuil	40	div.loofbomen
Craniophora ligustri	schedeldrager	2	div.loofbomen/struiken
Deltote bankiana	zilverstreep	3	Poaceae
Deltote pygarga	donkere marmeruil	2	Poaceae
Diachrysis chrysis	koperuil	8	Urtica/C.arvense
Diarsia mendica	variabele breedvleugeluil	2	div.loofbomen/Rubus
Diarsia rubi	gewone breedvleugeluil	3	div.kruidachtigen
Eupsilia transversa	wachtervlinder	5	div.loofbomen
Hoplodrina ambigua	zuidelijke stofuil	2	Rumex/T.officinale
Hoplodrina octogenaria	gewone stofuil	11	Rumex/S.graminea
Lacanobia oleracea	groente uil	4	Urtica/C.avelana
Laterologioa ophiogramma	moeras-grasuil	2	G.maxima/P.arundinacea
Mesapamea secalis	halmrupsvlinder	2	Poaceae
Mesapamea secalis/secalella	halmrupsvlinder/weidehalmuil	7	Poaceae
Mesologia furuncula	zandhalmuiltje	2	Poaceae
Mormo maura	zwart weeskind	5	div.loofbomen/struiken
Mythimna albipuncta	witstipgrasuil	6	Poaceae
Mythimna impura	stompvleugelgrasuil	3	Poaceae/P.australis
Mythimna pallens	bleke grasuil	1	Poaceae
Mythimna straminea	spitsvleugelgrasuil	1	P.australis/P.arundinacea
Noctua comes	volgeling	2	div.kruidachtigen
Noctua fimbriata	breedbandhuismoeder	1	polyfaag
Noctua janthe	open-breedbandhuismoeder	7	div.loofbomen/struiken
Noctua janthina	kleine breedbandhuismoer	3	Rumex/Rubus
Noctua orbona*	zwartpuntvolgeling	1	div.kruidachtigen
Noctua pronuba	huismoeder	29	polyfaag
Nonagria typhae	lisdoddeboorder	1	Typha
Ochropleura plecta	haarbos	8	Rumex/Plantago
Oligia fasciuncula	oranjegeel halmuiltje	6	Poaceae
Oligia latruncula	donker halmuiltje	3	Dactylis
Oligia strigilis	gelobd halmuiltje	12	Dactylis/Phalaris
Orthosia cerasi	tweestreepvoorjaarsuil	1	Quercus/Salix/Betula
Orthosia gothica	nunvlinder	6	polyfaag

vervolg Noctuidae

Familie/soort	soort (ned.)	aantal	waardplant
Phlogophora meticulosa	agaatvlinder	7	polyfaag
Plusia festucae	goudvenstertje	4	Carex/l.pseudacorus
Rhizedra lutosa	herfst-rietboorder	3	Phragmites
Xanthia icteritia	gewone gouduil	1	Salix
Xestia baja*	bruine zwartstipuil	1	Urtica/div.loofbomen
Xestia c-nigrum	zwarte-c-uil	29	Chamerion/Salix
Xestia triangulum	driehoekuil	1	div.kruidachtigen
Xestia xanthographa	vierkantvlekuil	9	div.kruidacht./Poaceae
Geometridae			
Agriopsis leucophaearia	kleine voorjaarsspanner	2	Quercus
Alsophila aescularia	voorjaarsboomspanner	2	div.loofbomen/struiken
Cabera pusaria	witte grijsbandspanner	10	Betula/Alnus
Campaea margaritaria	appeltak	8	div.loofbomen
Dystroma truncata	schimmelspanner	5	Rubus/Salix
Epirrhoe alternata	gewone bandspanner	3	Galium
Epirrita dilutata	herfstspanner	1	div.loofbomen
Eupithecia abbreviata	voorjaarsdwergspanner	3	Quercus
Eupithecia vulgata	gewone dwergspanner	1	Crataegus/Salix
Gymnoscelis rufifasciata	zwartkamdwergspanner	1	loofbomen/struiken/kruida.
Hypomecis punctinalis	ringspikkelspanner	1	div.loofbomen/struiken
Idea aversata	grijze stipspanner	4	div.kruidachtigen
Idea rusticata	schaduwstipspanner	1	Bryophyta
Idea seriata	paardenbloemspanner	1	Taraxacum
Idea straminata	egale stipspanner	1	div.kruidachtigen
Lomaspilis marginata	gerande spanner	14	Salix/Populus
Lomographa bimaculata	tweevlekspanner	2	Crataegus/Prunus
Macaria alternata	donker klaverblaadje	1	div.loofbomen/struiken
Operophtera brumata	kleine wintervlinder	2	div.loofbomen/struiken
Opisthoptis luteolata	hagedoornvlinder	7	div.loofbomen/struiken
Peribatodes rhomboidaria	taxusspikkelspanner	4	div.loofbomen
Peribatodes secundaria	geveerde spikkelspanner	1	Pinus?
Xanthorhoe ferrugata	vierbandspanner	1	Galium/Rumex

Erebidae			
Catocala nupta	rood weeskind	2	Salix/Populus
Catocala sponsa	karmozijnrood weeskind	1	Quercus
Eilema caniola*	vaal kokerbeertje	1	Hypogymnia
Herminia grisealis	boogsnuituil	2	div.loofbomen/Rubus
Herminia tarsipennalis	lijnsnuituil	1	afgefallen blad
Hypena proboscidalis	bruine snuituil	27	Urtica
Lespeyria flexula	bruine sikkeluil	9	Lichenen
Pechipogo plumigeralis	gepluimde snuituil	2	Quercus/Rosa
Phragmatobia fuliginosa	kleine beer	2	div.kruidachtigen
Rivula sericealis	stro-uiltje	22	Poaceae
Schrankia costaestrigalis	gepijld micro-uil	3	Achillea
Scoliopteryx libatrix	roesje	6	Salix/Populus
Spilosoma lubricipeda	witte tijger	12	Urtica/Rumex

Familie/soort	soort (ned.)	aantal	waardplant
Nolidae			
Bena bicolorana	grote groenuil	1	Quercus/Betula
Earias clorana	kleine groenuil	16	Salix
Drepanidae			
Ochropacha duplaris	tweestip-orvlinder	6	Populus/Alnus
Thyatira batis	braamvlinder	13	Rubus
Watsonalla binaria	gele eenstaart	11	div.loofbomen
Sphingidae			
Deilephila elpenor	groot avondrood	1	Chamerion
Macroclossus stellatarum	kolibrievlinder	2	nvt
Smerinthus ocellata	pauwoogpijlstaart	1	Salix/Populus
Lasiocampidae			
Euthrix potatoria	rietvink	3	Phragmites
Notodontidae			
Notodonta ziczac	kameeltje	1	Salix/Populus
Pheosia tremula	brandvlerkvlinder	1	Salix/Betula
Thaumetopoeinae			
Thaumetopoea processionea	eikenprocessierups	1	Quercus

9. Jaarlijst nachtvlinders (micro) **nieuwe soort*

Familie/soort	soort (ned.)	aantal	waardplant
Tortricidae			
Acleris emargana	gehakkelde bladroller	1	Salix/Alnus
Acleris forsskaleana	kleine boogbladroller	1	Acer
Aleimma loeflingiana	zonneproetbladroller	1	Quercus
Archips podana	grote appelbladroller	6	Corylus/Rosa
Archips xylostearna	gevlamde bladroller	6	Acer/Crataegus
Cacoecimorpha pronubana	anjerbladroller	1	polyfaag
Celypha lacunana	brandnetelbladroller	29	div.loofbomen
Clepsia consimilana	tuinbladroller	1	Crataegus
Clepsia dumicolana	klimopbladroller	6	Hedera
Cnephasia spp	?	5	div.kruidachtigen
Cydia splendana	gewone spiegelmot	1	Quercus
Ditula angustiorana*	zomerbladroller	2	polyfaag
Epinothia demarniana	berkenoogbladroller	1	Salix/Alnus
Epinothia nisella	variabele oogbladroller	2	Salix caprea
Hedya salicella	pinquintje	2	Salix/Populus
Notocelia uddmanniana	bramenbladroller	14	Rubus
Pandemis cerasana	kersenbladroller	29	polyfaag
Pandemis corylana	hazelaarbladroller	2	Corylus
Pandemis dumetana	fijnmazige bladroller	5	polyfaag
Pandemis heparana	leverkleurige bladroller	1	div.loofbomen
Syndemis musculana	struikbladroller	1	polyfaag
Tortrix viridana	groene eikenbladroller	2	Quercus

Familie/soort	soort (ned.)	aantal	waardplant
Crambidae			
Agriphila tristella	variabele grasmot	7	Poaceae
Anania crocealis	gegolfde lichtmot	3	Pulicaria dysenterica
Anania hortulata	bonte brandnetelmot	2	Urtica/Rubus
Anania perlucidalis	donkere coronamot	1	Cirsium
Cataclysta lemnata	kroosvlindertje	10	Lemna
Chrysoteuchia culmella	gewone grasmot	17	Poaceae
Crambus perlella	bleke grasmot	7	Poaceae
Cydalima perspectalis	buxusmot	27	Buxus
Eudonia mercurella	variabele granietmot	4	Bryophyta
Platytes cerussella	v-baardsnuitmot	3	Poaceae
Pleuroptya ruralis	parelmoermot	9	Urtica
Schoenobius gigantella	rietsnuitmot	4	Phragmites
Udea ferrugalis	oranje kruidenmot	3	polyfaag
Pyralidae			
Endotricha flammealis	strooiselmot	3	Quercus/Salix
Euzephera pinguis	tweekleurige lichtmot	5	Fraxinus
Plodia interpunctella*	indische meelmot	1	zaden
Yponomeutidae			
Yponomeuta evonymella	vogelkersstippelmot	14	Prunus
Yponomeuta padella*	meidoornstippelmot	1	Crataegus/Prunus
Yponomeuta rorrella	wilgenstippelmot	6	Salix alba
Plutellidae			
Plutella xylostella	koolmotje	1	Brassica
Gelechiidae			
Teleiodes luculella	maanpalpmot	1	Quercus
Depressariidae			
Agonopterix ocellana	roodvlekkaartmot	1	Salix
Pterophidae			
Emmelina monodactyla	windevedermot	2	Convulvulus
Elachistidae			
Elachista maculicerusella	grijsgevlekte grasmineermot	1	Poaceae
Chimabachidae			
Diurnea fagella	voorjaarskortvleugelmot	3	div.loofbomen

Wij sturen je zonder kluitje het riet in.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen en te beschermen. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur. Volg de [link](#) om te weten of het lidmaatschap ook iets voor jou is.